

duhovnoj i na tjelesnoj razini. Prevladavanju dualizma pridonijele su i biblijske spoznaje i novija filozofsko-antropološka razmatranja. Dok je vjerski sadržaj netaknut, čak i bolje protumačen, čini se da su izgubila na snazi ona filozofska i teološka gledišta koja su govorila o »duši« i »tijelu« kao o dvije odijeljene supstance ili »stvari«. Posljedice ovoga diferencirano naglašenog stava važne su za uvjerljiv navještaj vjere i katehizaciju odraslih, posebice školovanih.

MARIJAN VALKOVIĆ

OCKAR SCHATZ/HANS SPATZENEGGER (ur.), *Wovon werden wir morgen geistig leben? Mythos, Religion und Wissenschaft in der »Postmoderne«*, Pustet, Salzburg 1986, str. 248.

Ovaj svezak sadrži referate i diskusije održane na 13. »Salzburškom razgovoru o humanizmu« u rujnu 1986. godine. Ovi se razgovori odlikuju visokom razinom stručnosti i odnose se na probleme na koje nije lako naći jednoznačan odgovor.

Kao polazište navode se misli dvojice autora (Günter Rohrmoser, Wilhelm Hennis) da glavna tema potkraj našega stoljeća neće biti ni ekonomija ni politika nego religija. Stoga i naslov knjige: »Od čega ćemo sutra duhovno živjeti? Mit, religija i znanost u 'postmoderni'«.

Sudionici ovog »razgovora« ili simpozija nastojali su, dakle, suočiti se s fenomenom vjere u njezin odnos, s jedne strane, prema mitskim elementima, a s druge, prema modernoj znanosti. U toj tromeđi kreću se i referati i diskusije ovog veska, koji očituje osoban susret i žvu riječ, dobrim dijelom improviziranu.

Osim predgovora jednoga od urednika (O. Schatz) i uvodne riječi Gerda Bachera, intendanta austrijske televizije kao domaćina (trodnevni »razgo-

vor« je vođen u studiju televizije u Salzburgu), svezak sadrži deset referata i pet diskusija.

Prvi referat je kard. Königa: »Odnosi između znanosti i vjere u perspektivi našega vremena«. Ostali predavači su: Kurt Hübner, Alfred Gierer, Jacob Taubes, Carl-Friedrich Geyer, Wolfhart Pannenberg, Paul Ricoeur, Eugen Drewermann, Hermann Lübbe i Günther Dux. Neka od ovih imena su i internacionalno poznata.

Tematika ovih referata je široka, ali je i čitanje zahtjevno. Nije uvijek lako slijediti tok misli. Pri tom je jasno da su i stavovi u nekim točkama oprečni, što je i shvatljivo kad je riječ o interdisciplinarnom razgovoru.

Oni koji se stručno bave budućnošću religije u »postmodernom« vremenu, posegnut će za ovakvim i sličnim priložima — ako je istina da je religija tema budućnosti. Pri tom će, naravno, biti riječ o odnosu prema znanosti, ali čini se da je taj problem danas manje izazovan negoli prije nekoliko desetljeća. Tu se više danas ne radi o suprotstavljanju nego o dopuni, iako način dopune i uzajamnih utjecaja ostaje predmet daljnjih istraživanja. Mnogo je izazovniji odnos prema mitovima, kako starima tako i modernima (npr. »New Age«). Vjerski govor uključuje i racionalnost, kako to dobro upozorava Ricoeur, ali on je mnogo više simboličan, intuitivan, poetičan, pa će govor o religiji morati sve više voditi računa o tom aspektu, ne odričući se tekovina znanstvenog napretka i racionalnosti.

MARIJAN VALKOVIĆ

BIBLIOTHECA SANCTORUM. PRIMA APPENDICE. Roma. Citta Nuova ed., 1987, in fol., str. XXX — stup. 1482 (s brojnim slikama).

Sredinom prošle godine (1987.) izišao je u Rimu ovaj »prvi dodatak« poz-